

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023 02 22 Nr. S23-08

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
(teikiama el. paštu ir TAIS)

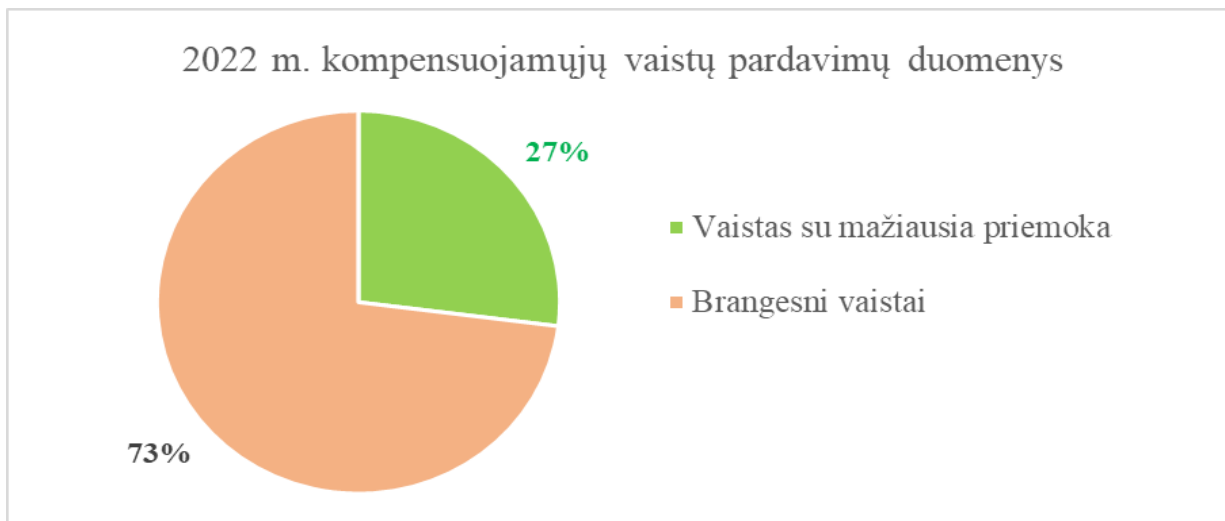
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO (REG. TAIS NR. 23-1437)

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (Ministerija, SAM) 2023 m. vasario 2 d. pateikė derinimui Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą (**Projektas**) (reg. TAIS Nr. 23-1437). Projekto teikime nurodoma, jog šiuo nutarimu siekiama įgyvendinti Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1688 (**SDĮ pakeitimo įstatymas**), kuriuo patvirtinta priemonė leisianti sumažinti privalomuoju sveikatos draudimu (**PSD**) apdraustų asmenų išlaidas kompensuojamiesiems vaistiniams preparatams, nustatant paciento priemokų dengimą valstybės biudžeto lėšomis visiems asmenims, kurie per kalendorinius metus įsigydami kompensuojamuosius vaistus, už kuriuos paciento priemoka Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyne (**Kainynas**) yra mažiausia (**Priemokų krepšelis¹**) – įsigalios 2023-07-01.

Lygiagretaus vaistų importo asociacija (**LVIA**) tiekia šias pastabas ir pasiūlymus:

- (1) Projektu nustatoma pacientų sumokėtų priemokų nustatymo ir padengimo tvarka, kuri turi užtikrinti SDĮ pakeitimo įstatymo 10 str. 6 ir 7 dalyse nurodytas sąlygas atitinkančių PSD apdraustų asmenų galimybę už kompensuojamuosius vaistus išleisti mažiau asmeninių lėšų. SDĮ 10 str. 7 d. numato, jog pacientas *Priemokų krepšeliu* galės pasinaudoti tuo atveju, jeigu jis įsigis vaistinius preparatus, už kurių to paties bendrinio pavadinimo, stiprumo ir tos pačios farmacinės formos vaistinių preparatų dozuotę Kainyno grupėje bazinei kainai apskaičiuoti nustatyta paciento priemoka yra mažiausia (**Vaistas su mažiausia priemoka**). Valstybinės ligonių kasos prie SAM (VLK) 2022 metų kompensuojamųjų vaistinių preparatų išdavimų (pardavimų) duomenys atskleidžia, jog pacientai vaistinėse įsigijo tik **27 %** vaistų su mažiausia priemoka, kai tuo tarpu net **73 %** visų kompensuojamųjų vaistų buvo įsigyti su didesnėmis priemokomis:

¹ [Trijų vidutinių metinių priemokų už kompensuojamuosius vaistinius preparatus, apskaičiuotų pagal praėjusių kalendorinių metų duomenis, dydžių suma, tenkanti vienam asmeniui.](#)

Šaltinis: <https://ligoniukasa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/gydymo-istaigoms-ir-partneriams/kompensuojamieji-vaistai-ir-medicinos-pagalbos-priemonės-2/statistika-1>

Analizuojant VLK kompensuojamųjų vaistų išdavimo (pardavimo) pacientams duomenis galime daryti išvadą, kad viena iš priežasčių, kodėl pacientai vaistinėse patiria didesnes išlaidas už vaistus yra ta, jog pacientų apsilankymo vaistinėse metu, vaisto su mažiausia priemoka paprasčiausiai jose nebūna, todėl pacientams išduodami (parduodami) brangiau kainuojantys vaistai. Paminėtina ir tai, jog nesudarant pacientui priimtinių sąlygų įsigyti vaistus su mažiausia priemoka jų apsilankymo vaistinėse metu, teisė užsisakyti jų pageidaujamą vaistą yra labiau teorinė, nei realiai sprendžianti praktikoje akivaizdžiai matomą vaistų su mažiausia priemoka išplatavimo vaistinėse problemą:

100 didžiausių kompensuojamųjų vaistų grupių
pasiūla vaistinėse:

Šaltinis: <https://market.vaistai.lt> (2022 m. III ketv.).

Nors sveikatos apsaugos ministras ir yra patvirtinęs Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir

kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklės², kurios numato vaistinių pareigą turėti kompensuojamuosius vaistus su žemiausia priemoka, atitinkamai farmacijos specialistai turi pasiūlyti užsakyti paciento pageidaujamą vaistinį preparatą, jeigu vaistinėje šio preparato nėra, bet jį turi bent vienas didmeninio platinimo licencijos turėtojas, tačiau pirmiau atskleisti VLK 2022 metų statistiniai duomenys parodo, jog šios ministro patvirtintos priemonės praktikoje yra neefektyvios, nes jos visiškai neužtikrina vaistinių preparatų su mažiausia priemoka prieinamumo. Akivaizdu, kad pacientas negaudamas galimybės pasirinkti (įsigyti) vaisto su mažiausia priemoka, dėl objektyvių priežasčių tokio vaisto nėra linkęs užsakyti, nes dėl to jiems tektų pakartotinai sugrįžti į vaistines bei nukelti gydytojo paskirtą gydymą išrašytais vaistais vėlesniam laikui. Laikytina, jog pacientams yra priimtinau įsigyti brangesnį vaistą, kuris tuo metu būna vaistinėje, savarankiškai susimokėti keletą eurų papildomai, negu grįžti į vaistinę kitą kartą (dieną), o gydymą paskirtais vaistais pradėti vėliau. Svarbu paminėti ir tai, kad sveikatos apsaugos viceministras A. Pečkauskas yra pažymėjęs, jog „<...> **Valstybės interesus** yra, kad kuo daugiau gyventojų galėtų pasinaudoti vaistų kompensavimo privalumais. Tam reikia skatinti racionalų vaistų vartojimą tarp visų pacientų, ir efektyviausiais būdais tai padaryti yra rinkimasis vaistų su mažiausia priemoka<...>“³. Paminėtina ir tai, kad Ministerija yra įsipareigojusi siekti pagrįsto vaistų su mažiausiomis priemokomis suvartojimo skatinimo, kas sudarytų sąlygas spręsti per ilgą laiką susikaupusias problemas ir eiti link mažesnių vaistų kainų – <https://sam.lrv.lt/lt/naujienos/sam-ir-verslas-bendradarbiaus-mazindami-vaistu-kainas>, tačiau iki šiol taikytos priemonės nebuvo veiksmingos.

Atsižvelgiant į Projektu norimą patvirtinti reguliavimą, kuris susijęs su SDĮ 10 str. 6 ir 7 dalių įgyvendinimu, siekiant užtikrinti realų vaistų su mažiausia priemoka prieinamumą ir **Priemokų krepšelio**, kuris mažinantų pacientų patiriamas išlaidas vaistams, efektyvų veikimą, LVIA siūlo papildyti Projektu tvirtinamą Aprašą nauju 29 punktu, jį išdėstant taip:

„29. Vaistinės, sudariusios su teritorinėmis ligonių kasomis sutartis dėl kompensuojamųjų vaistų išdavimo apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu, privalo turėti pakankamą kiekį vaistinių preparatų pakuočių vaistinės darbo laiku tinkamų parduoti pacientui, už kurių to paties bendrinio pavadinimo, stiprumo ir tos pačios farmacinės formos vaistinių preparatų dozuotę Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno grupėje bazinei kainai apskaičiuoti nustatyta paciento priemoka yra mažiausia. Ši prievolė netaikoma kompensuojamiesiems vaistams, kurių vaistinė praėjusį ketvirtį neišdavė (nepardavė) arba išdavė (pardavė) išrašytą jų kiekį tik pagal vieną kompensuojamųjų vaistų receptą, arba kurių kaina yra didesnė nei 50 eurų už vaistinio preparato pakuotę.“

Pastaba: Siekiant nesukelti nepagrįstos finansinės naštos pacientams vaistus išduodančioms (parduodančioms) vaistinėms, siūloma nuostata būtų nustatoma išimtis, pagal kurią vaistinės neprivalėtų turėti vaistų su mažiausia priemoka, t.y. tais atvejais, kai vaistinės faktiškai vaistų

² Sveikatos apsaugos ministro 2002-03-08 įsakymas Nr. 112

³ <https://lsveikata.lt/budinti-vaistine/daugiau-gyventoju-gales-pasinaudoti-kompensacijomis-vaistams-15299>

pagal išrašytus receptus anksčiau neparduodavo, atitinkamai neprivalėtų turėti ir daugiau kaip 50⁴ eurų kainuojančių (brangių) vaistų, nes pastarieji vaistinėse galėtų būti užsakomi ir pristatomi pacientams vėliau. Siūloma nuostata net sumažintų administracinę naštą, nes dabar vaistinės turi turėti vaistų kainuojančių iki 150 eurų už pakuotę.

- (2) Susipažinus su VLK 2023-02-10 TAIS pateiktomis pastabomis⁵ Projektui jos vertintinos itin kritiškai, nes šios institucijos siūlymas yra visiškai nesuderinamas su Farmacijos įstatymo X-709 2, 8, 57 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatyme Nr. XIV-1639 patvirtintais kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainodaros kriterijais, kaip ir Ministerijos 2023 m. vasario 15 d. registruotu Vyriausybės nutarimo projektu (reg. TAIS Nr. 23-227 (2), kuriuo siekiama patvirtinti kompensuojamųjų vaistinių preparatų grupavimo ir bazinių kainų apskaičiavimo tvarką. Laikytina, kad VLK pasiūlymai neatitinka skaidrumo reikalavimų, nes siūlomos formuluotės sudarytų sąlygas Kainyne patvirtinoms kainoms skirtis nuo faktinių vaistinių preparatų kainų vaistinėse. Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainodaros principai privalo užtikrinti skaidrią ir efektyvią vaistinių preparatų tiekėjų konkurenciją pastariesiems teikiant paraiškas dėl jų siūlomų vaistų įtraukimo į Kainyną, todėl VLK minimos aplinkybės dėl Kainyno neatitinkančių mažesnių kainų, neva dėl vaisto pardavimo metu galimų pritaikyti laikinųjų nuolaidų vaisto galutinei pardavimo kainai, privalo būti papildomai įvertintos antikorupciniu požiūriu, nes tokios situacijos prieštarautų Farmacijos bei Konkurencijos įstatymų nuostatoms.

LVIA prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ministerijos įvertinti pirmiau pateiktus pasiūlymus, nes jie sudarytų sąlygas mažinti pacientų ir PSD fondo biudžeto išlaidas 400 000⁶ pacientų išduodant (išsigijant) kompensuojamuosius vaistinius preparatus, tuo pačiu prašome sudaryti sąlygas LVIA atstovui dalyvauti Projekto svarstymuose Vyriausybės pasitarimuose bei posėdžiuose.

LVIA direktorius

Donatas Parulis

⁴ <50 eurų kainuojančių vaistų Kainyne yra nuo ~500-600 (prekiniais pavadinimais), atitinkamai >50 Eur kainuojančių kompensuojamųjų vaistų kiekis prekiniais pavadinimais ženkliai mažėja.

⁵ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAN/2c0273c0a94111ed924fd817f8fa798e?jfwid=-asr76rubi>

⁶ Sveikatos draudimo įstatymo 10 str. 6 d. numatyta priemokos padengimo kompensacija VLK duomenimis pasinaudoja apie 300 000 pacientų, o *Priemokų krepšeliu* SAM skaičiavimais turėtų pasinaudoti papildomai apie 100 000 pacientų.